

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ**

28 август 2020 г. – Вариант 2

ПЪРВИ МОДУЛ (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Кое твърдение за славяните е ВЯРНО?

- А) Основният им поминък е степното скотовъдство.
- Б) Жилищата им се наричат юрти.
- В) Властта на владетеля им е наследствена и неограничена.
- Г) Те са политеисти и вярват в задгробния живот.

2. Кой от ханове/канове управлява *най-рано* във времето?

- А) Тервел
- Б) Кардам
- В) Телериг
- Г) Маламир

3. Как хан/кан Омуртаг ограничава славянското самоуправление?

- А) Разделя територията на държавата на комитати и назначава управителите им.
- Б) Започва гонения срещу християните.
- В) Предприема широка строителна дейност.
- Г) Сключва 30-годишен мирен договор с Византийската империя.

4. Кое от културните достижения на средновековна България е създадено при управлението на цар Симеон?

А)

Б)

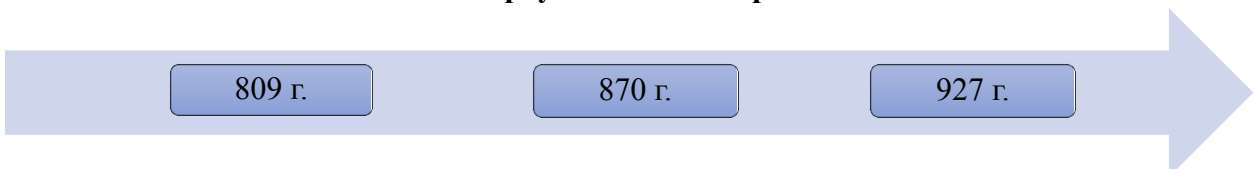

В)

Г)

5. Кое събитие НЕ е обозначено върху линията на времето?

- А) учредяването на Българската архиепископия
- Б) пристигането на учениците на Кирил и Методий в България
- В) присъединяването на Сердика към българската държава
- Г) признаването на царската титла на Петър от Византия

6. Победата на кой български цар е отразена в надписа?

„... разбих гръцката войска, а самия владетел Теодор Комнин взех в плен с всичките му боляри. И цялата земя от Одрин и до Драч превзех, гръцка, още и албанска и сръбска, а пък градовете, които се намират около Цариград, а и самия този град владееха латинците, но и те се покоряваха на моето царство, понеже нямаха друг цар освен мене.”

- А) Симеон I
- Б) Петър I
- В) Иван Асен II
- Г) Михаил III Шишман

7. Каква титла получава българският духовен глава след събора в Лампсак през 1235 година?

- А) архиепископ
- Б) примас
- В) митрополит
- Г) патриарх

8. За кой старобългарски книжовник се отнася описанието?

„Той е най-видният представител на Търновската книжовна школа. Автор е на много похвални слова и жития и извършва правописна реформа. Когато османците обсаждат Търново той поема защитата на столицата.”

- А) Григорий Цамблак
- Б) Константин Костенечки
- В) Патриарх Евтимий
- Г) Константин Преславски

9. Към коя обществена група принадлежат българите в Османската империя?

- А) спахии
- Б) еничари
- В) рая
- Г) кадии

10. Коя от групите население със специален статут се занимава с рудодобив?

- А) маданджии
- Б) джелепкешани
- В) войнуци
- Г) доганджии

11. Кое от понятията изразява отношението на османската власт към подвластното население според откъса от султанска заповед от 1631 година?

„Установено е от гледна точка на шериата и закона, щото неверниците да личат чрез облеклото и външния си вид въобще, че са презрени и унижени, като не яздят коне, не се обличат в дрехи, приготвени от разни копринени и атлазени материали...”

- А) интеграция
- Б) асимилация
- В) дискриминация
- Г) ислямизация

12. Какъв вид училища, съществували в българските земи през Възраждането, са представени в описанието?

„Светски училища, в които преподаването се извършва на български език. В тях всички деца се учат заедно с помощта на един учител. По-знаещите деца помагат на учителя в обучението на останалите. Първото такова училище е открито в Габрово.“

- А) класни
- Б) килийни
- В) елино-български
- Г) взаимни

13. За кой от представените на изображенията възрожденски дейци се отнася текстът?

„Роден в Котел. Учен енциклопедист. Издава в Брашов „Буквар с различни поучения“.

А)

Б)

В)

Г)

14. През 1860 г. в Цариград е обявено създаването на българска униатска църква. Кое от изброените събития се е случило през същата година?

- А) за първи път денят на светите братя Кирил и Методий се чества в Пловдив
- Б) отваря врати първото класно училище в Копривщица
- В) излиза първото българско списание „Любословие” в Смирна
- Г) Иларион Макариополски извършва т.нар. Великденска акция в Цариград

15. Кое събитие от българското националноосвободително движение през Възраждането се е случило *най-късно*?

- А) Георги Раковски основава Първата българска легия
- Б) Георги Мамарчев и Велчо Атанасов организират Велчовата завера
- В) Васил Левски започва изграждането на мрежа от тайни революционни комитети
- Г) Христо Ботев и неговата чета преминават р. Дунав с кораба „Радецки”

16. Във връзка с каква годишнина е издадена пощенската марка?

- А) от създаването на Българския революционен централен комитет
- Б) от отпечатването на първия брой на вестник „Свобода“
- В) от Първото общо събрание на Българския централен революционен комитет
- Г) от рождението на революционера

17. По какъв повод френският писател Виктор Юго подкрепя българския народ с думите:

„Настъпил е момент да се привлече вниманието на европейските правителства върху един факт, който, изглежда, е толкова дребен, че европейските правителства се правят, че никак не го забелязват. Този факт, ето го: убива се цял един народ. Къде? В Европа. Този факт има ли свидетели? Само един - целият свят. /.../“

- А) участието на българи в Кримската война
- Б) разгрома на четите на Хаджи Димитър и Стефан Караджа
- В) опитите на българския народ за въоръжена съпротива срещу Османската империя до средата на XIX век
- Г) потушаването на Априлското въстание

18. Коя е вярната хронологическа подредба на събитията от Руско-турската война от 1877 – 1878 година?

превземането на Плевен (1), освобождаването на София (2), августовските боеве при Шипка (3), освобождаването на Свищов (4)

- А) 2, 4, 3, 1
- Б) 4, 3, 1, 2
- В) 3, 4, 1, 2
- Г) 1, 2, 3, 4

19. Кое е правомощие на Обикновеното народно събрание според Търновската конституция?

- А) Гласува промени в територията на държавата.
- Б) Обсъжда и гласува закони.
- В) Прави изменения в основния закон на държавата.
- Г) Избира княз и регентски съвет.

20. Името на кой български министър-председател липсва в текста на Указа на княз Александър I Батенберг?

*„Ний, Александър I
Княз на България...*

...

2. Да назначим г-на _____ ... за председател на Министерский съвет.“

Издаден в Нашът дворец в София на 5 юлий 1879г. “

- А) Стефан Стамболов
- Б) Тодор Бурмов
- В) Драган Цанков
- Г) Петко Каравелов

21. Кое твърдение, свързано с попълване на състава на Областното събрание, е отразено в откъса от „Органически устав“ на Източна Румелия?

„Чл. 74. – Назначените от Главний управител членове на Областното събрание са на брой десет.

Тия членове трябва да се изберат доколкото се може наравно от следующите три категории: измежду стоте най-лични земевладелци, търговци и промишленици в Областта; измежду чиновниците на Гражданското управление и съдиите; измежду гражданите, които вършат некое свободно занятие и си имат на ръце било диплома на доктор или на лисансие, издадена от некой университет, било некая равностойна диплома, издадена от некое висше училище, което стои на еднаква степен с университетите.“

- А) Назначават се от Високата порта.
- Б) Задължително изискване е да са българи.
- В) Избират се от всички пълнолетни мъже без ограничения.
- Г) Изисква се да имат имуществен или образователен ценз.

22. При кой град се водят решителните сражения в Сръбско-българската война през 1885 година?

- А) София
- Б) Пловдив
- В) Сливница
- Г) Плевен

23. Кога България става напълно суверенна държава?

- А) 30 години след Берлинския договор
- Б) 20 години след Съединението
- В) 23 години след Илинденско-Преображенското въстание
- Г) 15 години след издаване на Фермана за учредяване на Българската екзархия

24. Кое е признак на модернизацията в България след Освобождението?

- А) Построяването на първата железопътна линия в българските земи.
- Б) Откриването на първата българска фабрика.
- В) Провеждането на първото търговско-промишлено изложение.
- Г) Организирането на първото театрално представление.

25. Какъв е поводът за издаването на пощенската картичка?

- А) подписването на Берлинския мирен договор през 1878 г.
- Б) приемането на България в Обществото на народите през 1920 г.
- В) оформянето на Балканския съюз през 1912 г.
- Г) присъединяването на България към Централните сили през 1915 г.

26. Кое понятие трябва да се добави в изречението, така че твърдението да бъде вярно?

„Съгласно Версайския мирен договор от 1919г. Рейнската зона се и Германия няма право да разполага въоръжени сили или военни обекти там.“

- А) денацифицира
- Б) анексира
- В) ратифицира
- Г) демилитаризира

27. В кое от твърденията е посочена причина за зараждането на „Студената война“ след края на Втората световна война?

- А) Германия и Италия демонстрират амбициите за световно господство.
- Б) Между Съюзът на съветските социалистически републики (СССР) и Съединените американски щати (САЩ) има борба за надмощие във всички сфери.
- В) Япония с всякакви средства се стреми към хегемония в Азия и Тихоокеанския басейн.
- Г) Неуредените териториални спорове между Франция и Великобритания породят непреодолими противоречия между тях.

28. Коя държава през втората половина на 30-те години на XX век има демократично управление?

- А) Съединените американски щати (САЩ)
- Б) Италия
- В) Германия
- Г) Съюз на съветските социалистически републики (СССР)

29. Характерен белег на демократичното общество е:

- А) премахване на парламентарната система
- Б) тотално подчиняване на обществото от една партия
- В) разделение на властите и изборност на институциите
- Г) ограничаване на обществената свобода с различни мерки

30. Коя от изброените държави е приета в Европейския съюз след България?

- А) Естония
- Б) Хърватия
- В) Дания
- Г) Литва

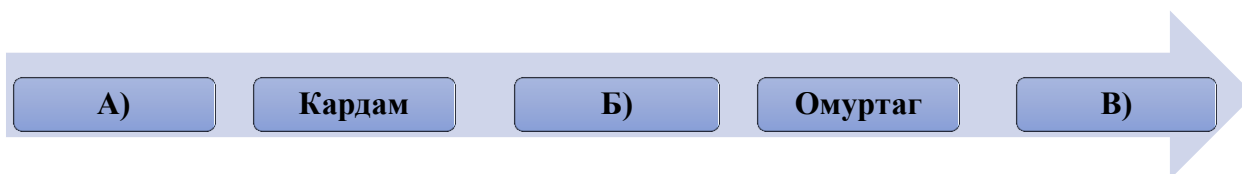
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

28 август 2020 г. – Вариант 2

ВТОРИ МОДУЛ (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. На линията на времето са представени владетели от Първото българско царство. Срещу буквите в свитъка за свободните отговори запишете съответстващите им имена така, че да бъде спазена хронологическата последователност на тяхното управление.

32. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете името на историческата личност, която отговаря на описанието.

- А) средновековен български владетел, при когото избухва въстанието на Ивайло
- Б) американски президент, участник в Парижката мирна конференция от 1919 г.
- В) министър-председател на България, при чието управление е създаден Софийският университет

33. Срещу съответната буква в свитъка за свободни отговори запишете историческата личност и века, свързани с посоченото събитие/факт.

- А) разгромяването на византийската войска в битката при Онгъла
- Б) първото честване в българските земи на празника на светите братя Кирил и Методий като празник на славянската писменост и култура
- В) ушиването на знамето на Панагюрския революционен окръг по време на Априлското въстание

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящото понятие/термин (фабрика, приватизация, терор, асимилация, национализация, манифактура), което съответства на даденото определение.

- А) процес на претопяване от мнозинството в една страна на малцинствена група чрез заличаване на нейните етнически, езикови и други различия
- Б) процес на превръщане на държавната собственост в частна чрез различни методи
- В) предприятие, основано на ръчния труд и на разделението на отделните производствени операции.

35. За всяко от изброените понятия посочете в свитъка за свободните отговори конкретен пример от историята на България в периода 1878 – 1908 г.

- А) княз
- Б) регент
- В) въстание

36. Прочетете внимателно текста и отговорете на поставените въпроси.

- А) Кое движение на българите е представено в откъса от текста?
- Б) За кой султански ферман става дума в текста? През коя година е издаден той?
- В) В полза на коя от двете църковни институции са резултатите от допитването в Преспанската кааза? Запишете цитат от текста, с който да аргументирате отговора си.

„Тая пролет в Преспа стана допитване до народа признава ли Българската екзархия, или остава с гръцкия патриарх. Това допитване ставаше според султанския ферман... Най-напред се обяви за допитването от амвоните на двете градски църкви.... Целият християнски народ в Преспанската кааза обяви, че признава екзарха за свой църковен глава, та дори и повечето от власите в града се обявиха за Екзархията; останаха верни на гръцкия патриарх само няколко влашки семейства. “

Из „Преспанските камбани“, Димитър Талев

37. Разгледайте картата „Балканите в края на XII и първата половина на XIII век“ и отговорете на поставените въпроси.

- А) Участниците в кой кръстоносен поход превземат Константинопол през 1204 г.?
- Б) Войските на кои две държави се сражават в битката при Адрианопол?
- В) Кои са владетелите, които се противопоставят един срещу друг в битката при Клокотница?

38. Разгледайте изображението и отговорете на поставените въпроси.

- А) С коя война е свързано изображението и кога се е състояла тя?
- Б) Къде се е провела представената битка?
- В) Как се наричат българските доброволци, участвали в нея?

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

28 август 2020 г. – Вариант 2

ТРЕТИ МОДУЛ (време за работа – 120 минути)

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Как България се превръща в обширно ханство през първата половина на IX век?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Върху какви територии е създадена българската държава и какви териториални разширения са постигнати до началото на IX век?
2. Какви действия предприема хан/кан Крум за териториалното разширение на България?
3. Как хан/кан Омуртаг продължава политиката на баща си?
4. Какъв е приносът на хан/кан Маламир за териториалното разширение на България?
5. Как хан/кан Пресиян продължава политиката на своите предшественици за разширение на българските територии?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 28 август 2020 г.

ВАРИАНТ № 2

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Г	1
2.	А	1
3.	А	1
4.	В	1
5.	Б	1
6.	В	1
7.	Г	1
8.	В	1
9.	В	1
10.	А	1
11.	В	1
12.	Г	1
13.	А	1
14.	Г	1
15.	Г	1
16.	Г	1
17.	Г	1
18.	Б	1
19.	Б	1
20.	Б	1
21.	Г	1
22.	В	1
23.	А	1
24.	В	1
25.	В	1
26.	Г	1
27.	Б	1
28.	А	1
29.	В	1
30.	Б	1

Задача 31. – 3 точки

- А) Телериг
- Б) Крум
- В) Маламир

Задача 32. – 3 точки

- А) Константин Тих – Асен
- Б) Удроу Уилсън
- В) Стефан Стамболов

Задача 33. – 6 точки

Събитие	Личност	Век
А) разгромването на византийската войска в битката при Онгъла	хан/кан Аспарух (император Константин IV Погонат)	VII
Б) първото честване в българските земи на празника на светите братя Кирил и Методий като празник на славянската писменост и култура	Найден Геров	XIX
В) ушиване на знамето на Панагюрския революционен окръг по време на Априлското въстание	Райна Княгиня/ Райна Попгеоргиева Футекова-Дипчева	XIX

Задача 34. – 3 точки

- А) асимилация
- Б) приватизация
- В) манифактура

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

- А) княз Александър I Български (княз Александър Батенберг); княз Фердинанд I Български (княз Фердинанд Сакскобургготски)
- Б) Стефан Стамболов, Сава Муткуров, Петко Каравелов, Георги Живков
- В) Кресненско-Разложко въстание, Горноджумайско въстание, Илинденско-Преображенско въстание

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

- А) движение за църковна независимост през Възраждането;
- Б) Ферман на учредяване на Българска екзархия; 1870 г.;
- В) Българската екзархия; „Целият християнски народ в Преспанската кааза обяви, че признава Екзарха за свой църковен глава...”

Задача 37. - 5 точки

- А) Участниците в IV кръстоносен поход
- Б) България и Латинската империя
- В) Иван Асен II и Теодор Комнин

Задача 38. - 4 точки

А) Руско-турската война от 1877 – 1878 г.

Б) Шипченския проход; връх Шипка; връх Свети Никола; връх Столетов

В) опълченци

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

Отговор на исторически въпрос:

Как България се превръща в обширно ханство през първата половина на IX век?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Върху какви територии е създадена българската държава и какви териториални разширения са постигнати до началото на IX век? – 7 точки
2. Какви действия предприема хан/кан Крум за териториалното разширение на България? – 10 точки
3. Как хан/кан Омуртаг продължава политиката на баща си? – 8 точки
4. Какъв е приносът на хан/кан Маламир за териториалното разширение на България? – 5 точки
5. Как хан/кан Пресиян продължава политиката на своите предшественици за разширение на българските територии? – 5 точки

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроса;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.